

Jeffrey Scahs, Columbia Üniversitesi'nde Ekonomi Profesörlüğü ve Dünya Enstitüsü'nde Direktör görevini yürütmektedir.

Prof. JEFFREY D. SACHS

Kenya'da Oyların Yeniden Sayılması

Uluslararası topluluk, hala, bağımsız bir yeniden sayım için her iki tarafa da baskı yaparak, bu zamana kadar olduğundan çok daha yapıcı bir rol oynayabilir. Demokratik ilkeler için ayağa kalkarak, tüm dünya gerçekten Kenya Halkının tarafında durabilir

Mwai Kibaki'nin yeniden seçilmesi için hile karıştırıldığına inanılan 27 Aralık'taki Cumhurbaşkanlığı seçiminin ardından Kenya, alevler içinde. Kibaki karşıtları, sokaklara çıkarken, hükümet, öldürme emrini onayladı, çete saldırılarının ve etnik şiddetin yanı sıra polis kurşunu ile de yüzlerce kişi hayatını kaybetti. Amerika Birleşik Devletleri, uluslararası diplomatik girişim başlatsa da, bu yaklaşımı sonuçsuz kaldı.

Tüm ülkede çok sayıda Kenyalı, sıcak altında, kalabalık oy verme kabinleri önünde saatlerce bekledi ve oyunu kullandı. Açıklanan ilk sonuçlar, Kenya Parlamentosu içindi ve Kibaki hükümetindeki bakanlar kendi seçim bölgelerinde kaybetti. Ralia Odinga'nın önderliğindeki ana muhalefet ittifakı, Kibaki'nin otuz koltuğuna karşılık yüz koltuk kazandı. Bu sonuçların ardından Cumhurbaşkanlığı seçiminin de aynı şekilde Odinga'nın Kibaki karşısındaki zaferiyle sonuçlanması çok kuvvetli bir olasılık olarak gözüküyordu.

KIBAKI'NİN CUMHURBAŞKANLIĞI

Gerçekten erken sayımlar ne şekilde duyulmuştu? Ülkedeki seçim sandıklarından sonuçlar Nairobi'ye geldikçe Odinga yüzlerce oy öndeydi, fakat daha sonra sorunlar başladı. Kibaki'nin memleketi orta Kenya'daki seçim sandıklarının sonuçları gecikti. Avrupa Birliği'nden ve diğer yerlerden bağımsız gözlemciler, muhalefet parti temsilcilerinin seçim sandıklarına gitmeyi reddettiği Kibaki'nin kalelerinde ciddi kural

ihlalleri rapor etti.

Seçim pusulaları toplanıp, Kenya Seçim Komisyonu'na (KSK) bildirilince durum çok daha fazla şüpheli bir hal aldı. Muhalefetin ayrıntılı kanıtlarla sunduğu iddiasına göre, Kibaki için kullanılan oylar, ülke genelinde ek oylarla manipüle edilmişti. Sonuç olarak, seçmenler her ne kadar her iki seçim için de oy kullanmaları konusunda bilgilendirilse de ve hatta zorunlu kılınsa da KSK, Cumhurbaşkanlığı için parlamentodan çok daha fazla sayıda oy saydı.

Muhalefet, bu tutarsızlığın üstüne gitse de, KSK, ani bir şekilde Kibaki'nin Cumhurbaşkanlığını açıkladı. Günler sonra, KSK Başkanı, seçime hile karıştırıldığına dair kesin kanıtlar olmasına rağmen Kibaki yandaşlarının kendisine "sonuçları" hemen açıklaması konusunda baskı yaptığını halka açıkça ilan etti. Şok edici bir şekilde KSK Başkanı, gerçekte kimin kazandığını bilmediğini söyledi. AB gözlemcileri de, oy

pusulalarının uluslararası temel standartlara uygun olmadığını ifade ettiler.

FRAZER'İN ÜÇ BAŞARISIZLIĞI

Seçim, Kenya için bir felaket oldu, fakat Amerika Birleşik Devletleri'nin başını çektiği Uluslararası Topluluğun yaklaşımı da, seçim kadar üzücüydü. Amerika'nın Afrika'daki dış politikası Dışişleri Bakanı Condeleezza Rice'ın eski öğrencisi olan Dışişleri Bakan Yardımcısı Jendayi Frazer'ın sorumluluğunda. Seçim sonrasında kriz başlangıcından itibaren Frazer, sergilediği tutumlarda üç kez başarısız oldu.

İlk olarak; oyların, bağımsız bir sayımla yeniden değerlendirilemeyeceğini açıkladı. Gerçekte, orada bulunan gözlemcilerin çoğu, oy verme alanlarından Nairobi'ye kadar tüm yollarda uzun kağıt kuyruklarının bulunduğuna ve bunun da detaylı bir şekilde yeniden değerlendirilebileceğine inanıyordu.

İkinci olarak; Frazer "her iki taraf" için de oylara hile karıştığını iddia etti ve doğru seçim sonuçlarının çok yakında açıklanacağını ve büyük ihtimalle Kibaki'nin kazanacağını ileri sürdü. Seçime Kibaki adına hile karıştırıldığına dair doğrudan ve dolaylı birçok kanıt olsa da, Frazer'ın her iki tarafa da yaptığı eşit suçlama, muhalefet tarafından hayret ve korku ile karşılandı. Frazer, ayrıca Odinga'nın açık zaferini gösteren ve bir ABD kuruluşu tarafından yürütülen oylama anketinin de doğruluğunu kabul etmedi.

Frazer, son olarak, tarafların uzlaşarak iktidarı paylaşmaları gerektiğini söyledi. Bunun yerine, Kibaki, yurtdışından bir "uzlaşma" başlamak üzereyken bile, 18 ana kabine üyesi atadı. Şüphesiz, muhalefet, ABD'nin seçimin yeniden incelenmesi yerine uzlaşma çağrısı ile büyük bir şaşkınlık yaşadı.

KENYALI SEÇMENİN YANINDA OLUN

Sonuçta, kendi kaderine sadece Kenya karar verecek. ABD ya da diğer dış güçler, Kenya demokrasisini kurtarmayacak. Tehditler, cezalar ya da yardımların kesilmesi, şiddeti daha da arttırırken trajik şekilde fakir Kenyalıları cezalandıracak ve zaten büyük düşüşte olan ekonomiye de büyük zarar verecektir.

Uluslararası topluluk, hala, bağımsız bir yeniden sayım için her iki tarafa da baskı yaparak, bu zamana kadar olduğundan çok daha yapıcı bir rol oynayabilir. Demokratik ilkeler için ayağa kalkarak, tüm dünya gerçekten Kenya Halkının tarafında durabilir.

Bu gibi bir yeniden sayımı yaptırmamak için, Frazer Kenyalılara oyların doğru şekilde sayılmasını beklememelerini ve iktidarın ele geçirilebileceğini ya da hatta belki gizli olarak müzakere edilebileceğini söyledi. Frazer, ayrıca oyları çalanlara da açık bir mesaj gönderdi; onlar, en kötü olasılıkta, muhalefetle birkaç kabine koltuğunu paylaşmak zorunda kalabilirlerdi.

Belki oyların yeniden sayımı, seçimin uzlaşmaya çok yakın olduğunu gösterecekti. Belki de muhalefetin ısrar ettiği gibi, Odinga'nın zaferi ile sonuçlanacaktı. Her ikisinde de Kenyalılar ve oyları ciddiye alınacaktı ve huzursuzluklar son bulacaktı. Sadece her iki tarafın da net bir kazananın olmadığını kabul etmesi durumunda iktidar paylaşımı çağrısı (ya da yeni bir seçim) mantıklı olur. Bunun yapılması için hala zaman var. Uluslararası topluluk, halkın isteğini göz ardı eden gizli bir "uzlaşma"yı dayatmaya son vermelidir. Hatta dünya, ne Kibaki'nin, ne muhalefetin, ne de keyfi uzlaşmanın, sadece Kenyalı seçmenlerin yanında olun. Eğer Kibaki, bağımsız bir yeniden sayımı reddederse, onun bu reddi Kenyada ve dünyada yankılanacaktır. Seçmenleri göz ardı edenler, saklanacak hiçbir yerleri olmadığını zaman geçirmeden anlamak zorundalar.

Copyright: PROJECT SYNDICATE
www.project-syndicate.org

Seçim, Kenya için bir felaket oldu, fakat Amerika Birleşik Devletleri'nin başını çektiği Uluslararası Topluluğun yaklaşımı da, seçim kadar üzücüydü. Amerika'nın Afrika'daki dış politikası Dışişleri Bakanı Condeleezza Rice'ın eski öğrencisi olan Dışişleri Bakan Yardımcısı Jendayi Frazer'ın sorumluluğunda.